

Bizim AHISKA'YA MEKTUP

Fatma EYÜBOĞLU

Bizim Ahıska dergisi ikinci defa elime geçti. Baştan sona kadar okudum. Hemen üye olmaya karar verdim. Böyle bir derginin yayımlanmasına ne kadar sevindiğimi anlatamam. Bu derginin hazırlanmasında ve okuyucuya ulaşmasında emeği geçenlere teşekkür ederim!

Şükür Rabbimize, Ahıska Türklerin arasında yüksek tahsil görmüş, yetişmiş insanlarımız da var! Arzu ettiğimiz sayıda olmasa da onlar var.

Dergimizin 19. Sayısında yer alan yazıları okuyunca çok memnun oldum; bilhassa Posof-Kol Zaferi kutlanmasına, sanki ben de katıldım. Sizinle beraber o güzel Posof yaylalarında gezdim, temmuz havasından oksijen aldım, Ardahan'ı gördüm.

Yunus Zeyrek'in kaleme aldığı Amerika notlarını heyecanla okudum. Orada yaşayan hemşerilerimizin, "Biz bunda çok iyiyiz." şeklindeki sözleri de içimi ferahlattı. Ben de onlarla mutlu oldum. Çünkü Amerika'ya giden Ahıska Türklerinin, Krasnodar'da çektiği çileleri çok iyi biliyorum. Don Kazakları onlara neler çekirdi... Bu sebeptir ki hemşehrilerimizin Amerika'da iyi olmalarını duyunca sevindim ve daha iyi olmaları için dua ettim.

İlyas Doğan'ın Kazakistan'da yaşayan Ahıska Türkleri ile ilgili yazısı da dikkatimi çekti. Doğan'ın dediği gibi, böyle giderse bizim dilimiz Türkçe, yabancı dil sayılacak. Orta Asya'da yaşayan Ahıska Türklerinin çoğu kendi aralarında bile Rusçayı kullanmaktadır. Toplum da buna normal gözle bakıyor. Öyle gençlerle karşılaştım ki Türkçeyi neredeyse hiç bilmiyorlar yahut az çok anlıyor, çat pat konuşuyorlar. Bu, ciddi bir problemdir. Bu problemi önce anne babalar düşünmelidir. Çünkü çocuğun güzel yetişmesi velilere aittir. Bir ailede büyükler kendi diliyle konuşmazlarsa, çocuk o dili nasıl konuşur? Hani, bizde var ya atalarımızın sözü, "*Soyunu yitiren soysuz olur.*" Çok yerinde bir söz. Tabii bu işin çözümünde kitap okumanın önemini göz ardı edemeyiz. Yani şimdi bu devirde Türkiye'den kitap almak çok mu zor? Yeter ki isteyelim...

İster Kazakistan'da, Kırgızistan'da, ister Rusya'da, Türkçe okuma yazma bilenler, yeni nesillere de anlatmalı ve öğretmelidir. Zaten Türk dili Latin yazısıyla yazılıyor. Şimdi her yerde okullarda yabancı dil eğitimi var, genellikle İngilizce. Dolayısıyla Latin yazısıyla yazılan Türkçeyi okumak zor değil.

Öte yandan bakarsan, Sovyet rejiminde doğan, yaşayan ve yetişen biz Ahıska Türkleri, Rus dilini

öğrenmek zorundaydık. Rusça öğretmenimin sözünü hiç unutmam: "Rus dili, ulu dildir! Bu dili konuşan kişi gurur duysun. Puşkin, Gorki, Çehov, Mayakovski gibi ünlü dünya şair ve yazarları bu dili kullanmışlardır!"

Kimse bize sormuyordu ki biz o gururu duymak istiyor muyduk?

Ne oldu? Rus edebî dilini öğrendik, rahat yazıyoruz ve konuşuyoruz. Duygu ve düşüncelerimizi her konuda ifade ediyoruz. Ama ne yazık ki, kendi dilimi, Türkçeyi öyle kolay kolay yazamıyoruz. İşte böyle sıkıntılı zamanlarda kendi kendime soruyorum: Neden ben Türk kadını, has Osmanlı torunu vatanıma, toprağıma, bayrağıma canımı feda ederim ama Türkçe konuşmada ve yazmada zorluk çekiyorum? Neden ben Rusçayı ana dilimden çok iyi biliyorum? Mantiğa sığılmaz iş...

Evet, dil bilmek çok güzel ama önce kendi dilini bil, sonra yabancı dili.

Ne yazık ki, benim ve benim milletimin böyle bir hakkı yoktu. İşte Orta Asya ülkelerinde yaşayan Ahıska kalıpların kendi dillerini kaybetmelerinin sebebi bu! 1828 felâketiyle başlayan anavatandan ayrılık, Çarlık rejimi, komünist dönem ve sürgün yılları... Bize bunca kötülükleri reva görenleri Allah'a havale ettik; Rabim onlardan sorsun.

Dergideki yazıları heyecanla okudum. Yani kendi milletinden bahsedilirse hiç yabancı gelir mi? Ama Orhan Uravelli'nin *Acı Gerçekler Üzerine* başlıklı yazısı beni o kadar etkiledi ki, işte o zaman dayanamadım ve ben de bu konuda bir şeyler yazmaya karar verdim. Sanki bu insan, benim duygu ve düşüncelerimi yazmış. Ben de hep bu soruları soruyorum: Neden bizim okumuş, aydın insanımız az? Orhan Bey doğru söylüyor, biz Ahıska'lılar, her yerde varız ama yok gibi görünüyoruz. Ben milletimi sadece ağır işlerde görüyorum. Doktorları, öğretmenleri, mühendisleri ancak parmakla sayabilirsin. Bunun sebebi şudur: Veliler çocuklarının okumalarına imkân sağlamıyor veya önem vermiyorlar. İyi okuyan çocuğa da, -çoğunlukla kız çocukları iyi okuyor- kızı okumak ne lâzım; evlenir, çoluk çocuğu olur, kocası bakar!" diyorlar. Böyle düşünceler günümüzde de var. Böyle düşünen birçok anneye, "*O cahil düşünceleri bırakın. Bugüne kadar bizim çektiğimiz hep cahillikten kaynaklanıyor.*" dedim.

Maalesef ben de bu batıl düşüncelerin esiri oldum. Liseyi bitirdiğim zaman (1987) bize Moskova

Üniversitesinden (MGİMO) dekanlar gelmişlerdi; bizimle görüştüler. O sıralar Rusya üniversitelerinde Orta Asya'dan öğrenci hiç yokmuş. O yüzden, bizlere gelip yeter ki siz gelin MGİMO'ya başvurun, düşük puanla da olsa sizi kabul ederiz, dediler. Öğretmenim, Bak, tam senin yerin, sen orada okursun ve çok başarılı olacağına inanıyorum, dedi. Ben de istiyordum. Ama annem duyunca, "Oralara gidip okumana hayatta izin vermem; Fergana'dan uzak bir yere gidemezsin!" dedi. Ne kadar yalvardım, ağladım, iki ay hiç konuşmadım, evde açlık grevi bile yaptım, ama annem kararını değiştirmede. Sonra, Andican Tıp Üniversitesinde okumayı düşündüm, ona da olumsuz cevap verildi.

Çocukluğumdan doktor olmayı düşünüyordum. Babam koyun, hindi keserken onların, iç organlarını öyle dikkatli inceliyordum ki... Cerrah, kardiyolog olmayı arzu ederdim. Hedefim profesör doktor olmaktı. Sadece Fergana'da okumama izin verdiler, burada da tıp yoktu. Ben de kooperatif ticaret üniversitesini seçtim. Evden çıkıp evraklarımı üniversiteye götürünce annem peşimden beddua etti: "İnşallah kazanamıyın da geri dönersin!" Ben de onun inadına o üniversiteye sınavsız girdim ve okumaya başladım. Bir yıl okudum. 1989'da Fergana faciası sebebiyle Rusya'ya göç ettik. İkinci yıl okulumu Voronej'de aynı üniversitede okudum ve oradan mezun oldum. Orada da tahsile devam etmeme annem çok karşı çıktı. Belgorodskiy Ticaret Üniversitesini (dört yıl yüksek lisans) okumayı düşünüyordum. Ailemin Rusya'dan Çeçenistan'a taşınacağını öğrendim. Yine okumama izin yoktu. Çok az zaman sonra orada da savaş başlayınca, ailemiz Çeçenistan'a gitmekten vazgeçti Bu arada ben de evlendim.

Gelin olduğum ailede de gelinin okumasının sözü dahi edilemezdi. Derken ikiz çocuklarımız oldu ve böylece okumaya devam etmek veya mesleğimde çalışmak imkânını kaybettim. Bugüne kadar doktor görünce, sanki kalbim duracak oluyor. Anne, anne ne kadar güzel hayallerime mani oldun... Şimdi annem çok pişman oluyor ama çok geç...

Çocuklarla, gençlerle beraber olduğumda onlara hep söylüyorum: Bakın zamanınızı boşa geçirmeyin; iyi bir eğitim alın. İmkânları değerlendirin. Spor, din ve dil... Sadece spor ve dinde duraklamayın. Beyninizi geliştirin, her işin anahtarı kitaptır. Okuyun, hem de çok okuyun. Boş yerlerde vakit geçirmeyin. Sadece okumak, eğitilmiş olmak milleti ileri götürür. Yani biz o kadar mı cahiliz ki bütün ağır işlerde çalışıyoruz?

Orhan Bey Rusça kurs açmaktan bahsediyor. Bu çok güzel bir fikir. Benim çoktandır böyle bir kurs açmak niyetim var. Ama zannetmem ki Ahıskalılar çocuklarını göndersin, olsa da çok az olur. Hatta Rusçadan

başka İngilizce de öğretmek lâzım. Okul zamanı bu dili çok iyi öğrenmişim, okul programıyla rahat konuşuyordum. Zamanla, konuşmayınca biraz kaybettim. Şimdi kendimi geliştiriyorum. İleride böyle bir kurs açmayı düşünüyorum. Benim hedefim çokçuklarımızın eğitim almalarına yardım etmek, ileride onların güzel işlerde çalışmalarını görmemin mutluluğunu yaşamak... Allah'tan dilerim ki benim de Ahıska Türklerim gelecekte meclislerde, yüksek kurumlarda, Türkiye'mizin yönetiminde yer alsınlar. Biz de mümkün olduğu kadar yeni neslimize yardım edelim.

F. Eyüboğlu, oğlu Rüstem'le.

Ahıska'nın Ğortban köyünden bir ailenin kızı olarak 1971 yılında Özbekistan-Fergana ili Kuvasay kasabasında doğdum. Babam 1940'ta Ahıska'nın Adigön kazasının Ğortban köyünde doğmuş; sürgünde dört yaşındaymış. Türkiye tabiiyetine geçmeden önce adım Flüra Mahmudova'ydı. Liseden sonra Fergana Kooperatif Ticaret Üniversitesine başladım. Fergana olaylarından dolayı Rusya'ya göç ettik. Voronej'de aynı üniversitenin ikinci yılını okudum ve mezun oldum. 1990'da evlendim. Eşim Ahıska-Abastubanlıdır. İki oğlumuz var, 19 yaşında hazır asker. Bir de küçük oğlum var, 12 yaşında ve 5. sınıfa gidiyor. Biz beş kardeşiz. İki bacım Kırgızistan'da yaşıyor, Üç kardeş İnegöl'deyiz. Bursa ve İstanbul'daki Osmanlı eserlerini ve padişahlarımızın türbelerini ziyaret ettik. Camileri ziyaret ettik, namaz kıldık, dualar ettik. Müslüman Türk olduğum için Allah'a şükrettim. Ben has bir Türk kızı olarak gurbette doğdum, büyüdüm, ezan sesini bile duymamıştım. Gerçek Türk olduğuma ve Müslüman topraklarında yaşadığıma şimdi kalbimden inandım ve gururlandım. Bazı Gürcü siyasetçileri boş konuşuyor, bizim Gürcü olduğumuzu iddia edecek kadar kendilerinden geçiyorlar. Hâlbuki insan olmaktan başka Gürcülerden bizlerde bir nokta kadar iz bile yoktur. İstanbul seferimizde bunları düşündüm.

Fatma Eyüboğlu